

Čaganka. FOTO TOMAZ GRDIN

Damijan Šinigoj

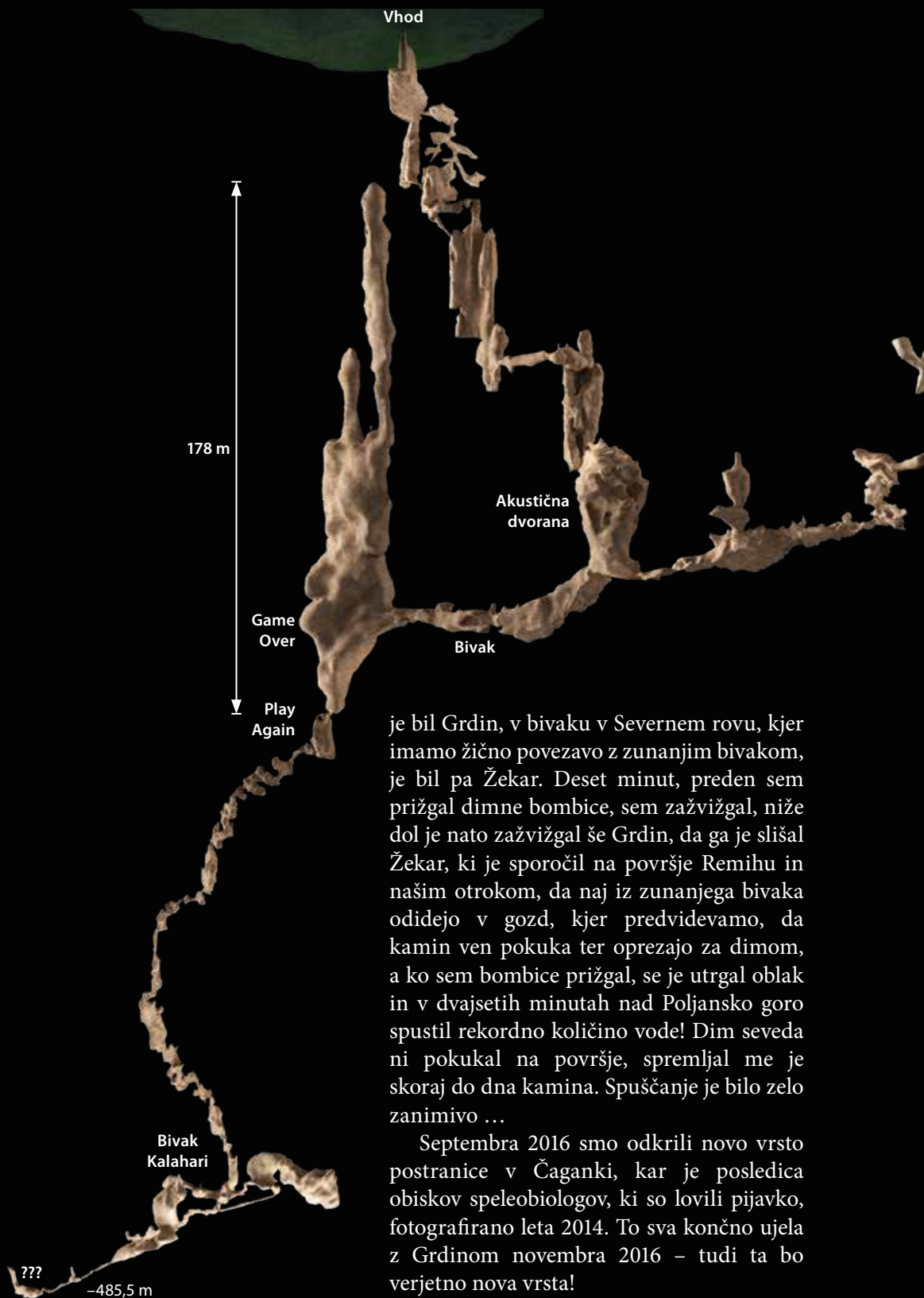
Čaganka – še ena petletka

Julija leta 2008 smo se novomeški jamarji prvič spustili v Čaganko, septembra istega leta pa je bila po sedmih akcijah že dosežena globina 250 m. S tem je Čaganka postala šele tretja jama v jugovzhodnem delu Slovenije, globlja od 200 m. Ko smo avgusta 2011 začeli plezati kamin Game Over, smo v njegovem podoru na dnu našli nadaljevanje. Januarja 2012 smo dosegli globino 300 m, konec avgusta 2013 pa po nešteti akcijah v ozkem, trdovratnem ter dolgem meandru 350 m. Januarja 2014 smo presegli globino 400 m in prišli do Kalaharija na globini 450 m. Tam je Čaganka spet pokazala zobe, dejaven meander, v katerega je odtekala voda, je dolg, zavit, moker, ozek, predvsem pa težko dostopen.

V Kalahariju smo postavili zelo udoben bivak, ki smo ga oskrbeli s tremi spalnimi vrečami (v vakumskih vrečah ne plesnijo), posodo in plinskim gorilnikom ter nekaj hrane. Hotelsko udobje pa smo dosegli, ko smo na Remihovo pobudo dol odnesli tri platnene stole ter tri pare kroksov! K udobju seveda nekaj pripomore tudi vodovod tik ob bivaku, ki smo ga na mojo pobudo s pomočjo gumijastih cevi potegnili iz sosednje dvorane, saj je bila prej voda za kuhanje, pranje in umivanje zaradi zelo težavnega transporta kar dragocena dobrina, s katero smo nadvse šparali ...

Pogoji za delo so bili torej boljši, a priti do delovišča na takšni globini je še vedno dokaj naporno in časovno zahtevno, naenkrat lahko delata le dva, zato smo poleg vrtnja v globino odprli še dve delovišči, Južni rov in kamin Game Over.

Največ se je dogajalo v letu 2016, ko smo po ogromno akcijah podaljšali Južni rov za skoraj 350 m! Za rov v dolžini nekaj manj kot 30 m s premerom malo večje kanalizacijske cevi, smo recimo porabili kar 15 akcij odkopavanja, odmetavanja, širjenja ... V kamin Game Over smo se zapodili in leta 2017 dosegli strop. Kakšnih 50 m pod površjem! Seveda je bilo razočaranje, upali smo namreč, da najdemo drugi vhod! Nismo še vrgli puške v koruzo, a plezanje kaminov je zahtevno, največ o tem pove podatek, da je od odkritja do konca leta 2016 Čaganko obiskalo nekaj več kot 700 jamarjev (seveda ne različnih, nekateri smo bili v njej po večkrat), v kaminu Game Over pa nas je garalo le sedem. Pa tudi malce smole smo imeli. Organizirali smo recimo akcijo z dimnimi bombicami, da bi na ta način od zunaj morda našli drugi vhod. Spravil sem se pod strop kamina (torej 240 m dol in nato skoraj 190 m gor), nekje na sredini kamina

je bil Grdin, v bivaku v Severnem rovu, kjer imamo žično povezavo z zunanjim bivakom, je bil pa Žekar. Deset minut, preden sem prižgal dimne bombice, sem zažvižgal, niže dol je nato zažvižgal še Grdin, da ga je slišal Žekar, ki je sporočil na površje Remihu in našim otrokom, da naj iz zunanjega bivaka odidejo v gozd, kjer predvidevamo, da kamin ven pokuka ter oprezajo za dimom, a ko sem bombice prižgal, se je utrgal oblak in v dvajsetih minutah nad Poljansko goro spustil rekordno količino vode! Dim seveda ni pokukal na površje, spremljal me je skoraj do dna kamina. Spuščanje je bilo zelo zanimivo ...

Septembra 2016 smo odkrili novo vrsto postranice v Čaganki, kar je posledica obiskov speleobiologov, ki so lovili pijavko, fotografirano leta 2014. To sva končno ujela z Grdinom novembra 2016 – tudi ta bo verjetno nova vrsta!

Čaganka

3D SKENOGRAM TOMAŽ GRDIN

V zadnji petletki Čaganke se kaj drastičnega ni zgodilo, nobenih velikih odkritij ni bilo. Predvsem smo kopali pod Kalaharijem in napredovali v globino po dejavnem meandru, obisk se je kar drastično zmanjšal. Dnevi, ko smo kakšno leto imeli tudi več kot 100 jamarjev v jami, so minili. Ja, na trenutno dno priti ni mačji kašelj!

Oktobra 2017 smo dosegli globino 470 m in ko je že kazalo, da bomo prišli do vodnega kolektorja, o čemer smo sanjali (ter posledično do Kolpe ali Dobljčice) ter presegli magično globino 500 m, bi se skoraj tragedija zgodila. Najprej sva pri širjenju z Anžetom na dnu skoraj zaspala ter se z nečloveškimi močmi komaj privlekla do bivaka v Kalahariju, naslednji teden se je enako zgodilo Klemnu in Tičarju! Dejaven meander se namreč zaključí s sifonom, kar pomeni, da na dnu ni prepíha in se nabíra ogljikov monoksid ...

Po prvotnem razočaranju, saj smo v širjenje dejavnega meandra pod Kalaharijem vložili ogromno truda in upanja, smo se obrnili proti še edinemu kolikor toliko obetavnemu delu jame, Kalahariju. To je fosilni del jame, popolnoma suh, po predvidevanjih je bil tam nekoč sifon. Prav tako je izhodišče za delo bivak na dnu, ker pa je jama tam povsem suha, je delo bolj prijetno.

Ampak, vedno pride kakšen ampak!

Ta rov je tako ozek, da se moraš skozenj prebijati po trebuhu ali hrbtno, z eno roko ob telesu, z drugo nad glavo. Pa to še kar nekako gre, dokler ne prideš do končnega dela, kjer se iz rahlo nagnjenega prevesi v povsem vodoraven rov. Tam je kakšen meter ali dva tako ozko, da strop rova dobesedno drsa po licih, ko se po centimetrih premikaš

naprej. Težje je potem, ko se z nogami naprej končno prebiješ čez to dobesedno ubijalsko jebo, moraš z nogami malo više zatipati majceno okno, v katerega se potem porivaš z lopaticami na hrbtu, centimeter po centimeter, kakšnega pol metra navzgor. Ko v tisto ozko okno končno rit zarineš, se pa lahko obrneš in se po trebuhu porineš ven. Padeš v dokaj veliko ter prostorno dvorano, v kateri zdaj kopljemo v globino in upamo na preboj.

Saj mi ni treba povedati, da čeprav sem v prav vsak kotichek Čaganke vtaknil nos, ponekod tudi kot prvi, čeprav so bili vsi prepričani, da tam ne bo šlo, v tisto končno dvoranico v Kalahariju pa nisem mogel. Sem previsok! Oziroma predolg. Saj sem poskušal, to itak, a če fizično ne gre, je to pač to.

No, potem pa je prišla svetovna pandemija v začetku leta 2020 in življenje se je povsod skoraj dobesedno ustavilo. A ko se ustavi ljudem, ki niso vajeni brezdelno postopati, poiščejo akcijo drugje.

Tako je Potrpin zasnil v Čaganko in ker sam ne smeš in ne moreš v jamo, sem mu seveda jaz delal družbo. Skoraj vsak teden sva se spustila na dno Čaganke, po navadi sva šla dol ob četrkih, ven pa ob sobotah. Ker sem mu razložil, da v Kalahariju delati ne moreva, ker jaz tja ne morem, sva se osredotočila na širjenje vertikalnih ožin do Kalaharija, ki jih je kar nekaj. Vsakič nama je uspelo razširiti le eno ali dve, v Čaganko pa sva hodila, kot drugi hodijo v službo. Velikokrat naju je pri širjenju celo malo pekla vest, da bova preveč razširila in bo Čaganka izgubila svoj čar ožine, po katerih je znana med jamarsko srenjo, a sva se že pri plezanju ter zatikanju nazaj potem pomirila. Ker ožine so še vedno, le malce manj nečloveške so ...

Seveda sva enkrat morala priti do Kalaharija in ožin za širjenje je enkrat moralo zmanjkati. Sicer bi lahko začela od začetka in vse razširila na širino ceste, a bi naju potem zagotovo vrgli iz kluba, zato sva se spustila še v Kalahari ter začela širiti tisto zadnjo nadlogo, ozek rov na koncu. Pridružila se nama je še Mateja in v štirih nekajdnevnikih akcijah je zdaj zadeva prav po človeško razširjena. Še vedno ne žvižgaš, ko se rineš do delovišča, a zdaj vsaj gre. Zdaj ni več koticčka v Čaganki, v katerega nisem pokukal ...

Kot zanimivost naj povem, da smo šli na dno z Matejo enkrat ravno v času, ko je zunaj zapihal jugo ter kakšnih 10 cm snežne odeje odpihnil. Posledično smo ven plezali dobesedno v hudourniku. Drugič se je utrgal oblak in nas je spodaj utapljal, ko je tretjič ven plezala v »normalni« Čaganki, pa skoraj verjeti ni mogla, da je Čaganka lahko tudi dokaj prijazna do jamarjev.

Konec decembra 2021 sva se na dno spustila še z Grdinom, ki je z distom pomeril ter premeril še vse dele od Game Overja naprej, tako da je zdaj Čaganka do konca pomerjena, zmerjena, narisana ... Zdaj torej vemo, da so odkopani rovi v Kalahariju že skoraj na globini najnižje točke v dejavnem meandru s sifonom in glede na prepih se zna zgoditi, da bomo tam dosegli globino pol kilometra. Pa še v pravo smer zavija, proti sifonu!

Južni rov tudi še ni do konca raziskan in kamin Game Over moramo tudi še dokončati, a več o tem v prihodnjem Dolenjskem krasu ...